

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 14 ta' Frar, 2002

**Kawla Numru 1
~itazz. Nru. 2661/00JRM**

S M CABLES LIMITED

vs

Carmelo MONACO

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`~itazzjoni mressaq fit-28 ta' Di`embru, 2000, li bih il-kumpanija attri`i ippremettiet:

Illi l-konvenut kien impjegat mas-so`jeta' attri`i b]ala "production manager" u dan b'effett mit-2 ta' Jannar 1997 skond ftehim datat 20 ta' Di`embru, 1996;

Illi l-impieg tal-konvenut [je terminat fit-30 ta' April 1999;

Illi l-konvenut]ass li din it-terminazzjoni kienet wa]da n[usta u g]alhekk irrefera l-ka\ tieg]u lit-Tribunal Industrijali (ka\ Nru. 1341);

Illi b'de'izzjoni datat 12 ta' Di'embru 2000 it-Tribunal idde'ieda li t-terminazzjoni tal-konvenut ma saritx g]al ra[uni [usta, kif ukoll li ordna ukoll li s-so`jeta' attri`i t]allas kumpens ta' erbat elef lira (Lm4000) lill-konvenut;

Illi din id-de'izzjoni ma kienitx wa]da konformi mal-Li[ji stante li t-Tribunal ma applikax il-Li[ji b'mod korrett u konsegwentement id-de'izzjoni tieg]u tat-12 ta' Di'embru 2000 hija nulla u bla effett kif ji[ji ppruvat fit-trattazzjoni tal-kaw]a;

G]alhekk is-so`jeta' attri`i talbet lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex:

1. Tiddikjara li d-de'izzjoni mog]tija fit-12 ta' Di'embru 2000 mit-Tribunal Industrijali fil-kwistjoni tax-xog]ol numru 1341 bejn l-odjerni kontendenti hija nulla u bla effett u konsegwentement tordna ir- revoka tag]ha stante li l-Li[ji ma [ietx applikata korrettement;
2. Tirrevoka d-de'izzjoni datata 12 ta' Di'embru 2000 mog]tija mit-Tribunal Industrijali fil-kwistjoni tax-xog]ol numru 1341 bejn il-kontendenti;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-kumpannija attri`i;

Rat in-Nota mressqa fis-6 ta' Marzu, 2001, li biha l-im]arrek Carmelo Monaco e``epixxa:

1. Illi t-talbiet attri`i g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\, inkluzi dawk li qieg]ed ibati l-konvenut biex ji[ji mill-Italja g]as-smieg] tal-kaw]a, kontra s-so`jeta' attri`i peress illi din il-kaw]a [iet istitwita sempli`ement g]ax is-so`jeta' attri`i ma qablitx mal-appezzament tal-fatti li g]amel it-Tribunal Industrijali u din ma hiex raguni valida fil-li[ji biex ti[ji revokata de'izzjoni tat-Tribunal Industrijali;

2. Illi ming]ajr pregudizzju g]as-suespost id-de`l\joni tat-Tribunal Industrijali hija wa]da [usta, msejsa fuq pro`ess gust u g]alhekk timmerita li ti]i konfermata;

3. B`riserva g]all-e``ezzijiet o]ra;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrek;

Rat id-Degriet tag]ha tal-24 t`April, 2001, li bih ordnat lill-kumpannija attri`i tfisser ir-ra[uni li g]aliha qeg]da titlob li din il-Qorti tissindika d-de`l\joni mog]tija mit-Tribunal Industrijali fit-12 ta` Di`embru, 2000;

Rat in-Nota ta` tifsira mressqa mill-kumpannija attri`i fil-31 ta` Mejju, 2001, kif ordnata tag]mel bid-Degriet ta` din il-Qorti hawn fuq imsemmi;

Rat in-Nota ta` Sottomissjonijiet imressqa fit-18 ta` {unju, 2001, li biha l-im]arrek [ab argumenti kontra dak li qalet il-kumpannija attri`i fin-Nota tag]ha;

Rat in-Nota mressqa fit-2 ta` Lulju, 2001, li biha l-kumpannija attri`i esebiet kopja tad-de`l\joni mog]tija mit-Tribunal Industrijali fil-kwestjoni tax-xog]ol bejnha u l-im]arrek¹, u li dwarha qeg]da titlob lil din il-Qorti tag]mel st]arri[[udizzjarju;

Semg]et lill-avukati tal-partijiet jittrattaw;

Rat l-atti kollha tal-kawla;

Rat id-Degriet tag]ha tat-28 ta` Novembru, 2001, li bih]alliet il-kawla g]al-lum g]ad-de`l\joni dwar l-ewwel e`ezzijoni tal-im]arrek;

Ikkunsidrat:

¹ Ka\ Nru. 1341, pa[[. 26 sa 34 tal-pro`ess

Illi din hija kawla fejn il-kumpannija attri`i qeg]da titlob li din il-Qorti tist]arre[de`ìjoni mog]tija mit-Tribunal Industrijali li biha l-istess kumpannija attri`i nstabet]atja li ke`iet lill-m]arrek Carmelo Monaco mill-impieg tieg]u mag]ha g]al ra[uni mhux xierqa;

Illi, bl-ewwel e`ezzjoni tieg]u, l-im]arrek qieg]ed jg]id li l-azzjoni attri`i ma tistax titmexxa 'l quddiem g]aliex m'hijiex imsejsa fuq xi wa]da mi`-`irkostanzi mag]rufa mid-dritt biex din il-Qorti tist]arre[il-]idma u l-operat ta' tribunal kwa`i-[udizzjarju b]alma huwa t-Tribunal Industrijali. Huwa jtenni li l-azzjoni attri`i mhix g]ajr g]amla ta' appell mid-de`ìjoni tat-Tribunal, liema appell il-li]i ma tippermettix;

Illi, min-na]a tag]ha, il-kumpannija attri`i tis]aq illi l-azzjoni mibdija minnha taqa' fil-limiti tas-setg]at mog]tjin lill-Qrati biex jist]arr[u l-g]emil tat-Tribunal sewwasew g]aliex tg]id li l-ilment tag]ha huwa msejjes fuq l-applikazzjoni]a`ina tal-li]i min-na]a tat-Tribunal Industrijali fl-imsemmija de`ìjoni tieg]u²;

Illi l-kumpannija attri`i tinfed l-imsemmi ilment tag]ha fuq dawk li ssej]ilhom "binarji" u minn dawn tislet tlieta: hi tg]id li t-Tribunal naqas li jqis l-implikazzjonijiet legali dwar (a) il-[ustifikazzjoni tag]ha li ma ssirx kompli`i mal-impjegat tag]ha fit-twettiq ta' reat; (b) ir-rì]enja minn jeddu tal-impjegat mill-impieg tieg]u; u (c) l-impossibilita' tag]ha li tipprovdi i]jed lill-impjegat tag]ha b'impieg min]abba l-iskadenza tal-permessi relattivi mill-awtoritajiet Maltin biex l-impjegat (barrani) ikun jista' ja]dem f'Malta;

Illi g]andu jing]ad li, minn dak li jidher fil-kopja tad-de`ìjoni kontestata tat-Tribunal Industrijali li tinsab fl-atti tal-kawla, it-tliet binarji [ew meqjusa (fi grad jew ie]or) mill-istess Tribunal³, i]da l-ilment tal-kumpannija attri`i huwa fis-sens li t-Tribunal ma qiesx il-li]i applikabbli fl-imsemmija

² Ara pa[. 16 tal-pro`ess

³ Ara pa[[. 32-3 tal-pro`ess

`irkostanzi u b'hekk mar lil hinn mis-setg]at mog]tjin lilu bil-li[i nnifisha li ta]tha huwa mwaqqaf⁴. Lanqas ma jidher li qieg]ed jitressaq ilment dwar l-im]iba tat-Tribunal f'dak li g]andu x'jaqsam ma']arsien tal-prin`ipji tal-[ustizzja naturali;

Illi kif sewwa jg]id l-im]arrek fin-Nota tieg]u, dawn il-Qrati fissru sewwa x'inhuma s-setg]at tag]hom u safejn jistg]u jaslu fl-ist]arri[tag]hom ta' xi g]amil jew de`i\joni mwettqa minn tribunal statutorju;

Illi, bla ma ssir ripetizzjoni bla b\onn ta' tag]lim u pronun`jamenti kostanti u `ari, il-Qorti sejra fil-qosor tissinteti\la l-[urisdizzjoni spe`jali li hija g]andha fi kwestjonijiet b]al dawn, u tg]arbilhom fid-dawl tal-ilmenti mressqin mill-kumpannija attri`i.

Illi, qabel xejn , g]andu jing]ad li dawn il-Qrati g]andhom [urisdizzjoni [enerali biex jist]arr[u l-im]iba ta' kull tribunal kwa\i-[udizzjarju jew ma]luq statutorjament⁵. Dan jing]ad g]aliex, fi stat ta' dritt,]add mhu me]lus mir-rabta li jimxi kif tridu il-li[i, u jekk issir xilja li dik il-persuna ma mxietx skond il-li[i, huma l-Qrati li g]andhom is-setg]a li jqisu l-ilment u li jag]tu r-rimedju, jekk ikun il-ka\⁶;

Illi, minbarra kwestjonijiet li jmissu allegazzjonijiet ta' ksur ta' jeddijiet fundamentali m]arsin bil-Kostituzzjoni⁷, il-[urisdizzjoni li l-Qrati g]andhom hija limitata g]as-setg]a li jissindakaw il-]idma u l-g]amil tat-Tribunal Industrijali (a) biex ji\guraw li dan ma jkunx mar lil hinn mis-setg]at mog]tjin lilu bil-li[i li bis-sa]]a tag]ha [ie mwaqqaf u li ta]tha jinsab regolat (ji[ifieri, l-Att XXX tal-1976); (b) biex jaraw li, tkun xi tkun il-pro`edura li jkun segwa, jkun]ares li jsir]aqq skond il-meriti sostantivi tal-ka\ mi[jub quddiemu u dan b']arsien tar-regoli tal-[ustizzja naturali; u () biex

⁴ Artt. 31(3) u 32(4) tal-Kap 266

⁵ Ara, per e]empju, App. -iv. 13.6.1995 fil-kawla fl-ismijiet *Salvino Bor[D'Anastasi vs Ian Decesare et noe et*

⁶ Ara P.A. GCD 20.3.2000 fil-kawla fl-ismijiet *Raymond Fenech noe vs Victor Fiorentino*

⁷ Ara, per e]empju, P.A. JF 26.5.1987 fil-kawla fl-ismijiet *Montalto vs Clews et* (Kollez. Vol: LXXI.iii.688)

jaraw li s-sentenza jew id-de`i\joni li jkun ta ma tkun bl-ebda mod kontra xi li[i miktuba jew kontra xi att li jkollu s-sa]ja ta' li[i dwar kundizzjonijiet mag]rufa tal-impieg⁸;

Illi jrid jing]ad ukoll li biex il-[urisdizzjoni esklussiva tat-Tribunal ti]fi disturbata, irid tabilfors jirri\ulta lill-Qorti li qeg]da tindaga l-operat tal-istess Tribunal li, fil-fatt, ikun se]] xi ksur ta' m]qar wie]ed mit-tliet oqsma ta' st]arri[hawn fuq imsemmija⁹;

Illi, minbarra dan, tali st]arri[ma jistax iservi b]ala e'er`izzju ta' appell biex jifta] mill-[did il-mertu tal-kontroversja maqtug]a fit-Tribunal¹⁰, i\da hija wa]da li [iet imfissra b]ala "funzjoni ta' kassazzjoni" dwar l-operat ta' dak l-istess Tribunal¹¹;

Illi minn dan kollu jo]ro[li s-siwi tar-ra[unament mag]mul mit-Tribunal biex jasal g]ad-de`i\joni tieg]u ma jistax ji[i meqjus mill-Qrati fl-e'er`izzju tag]ha ta' st]arri[dwar l-operat tal-istess Tribunal, sakemm dak ir-ra[unament ma jurix bi`-`ar li jkun qed jikser xi wa]da mit-tliet oqsma li fihom il-Qorti g]andha s-setg]a li tindaga;

Illi, kif ing]ad, il-kumpannija attri`i m'hijjex qeg]da tg]id li t-Tribunal naqas billi mexa bi ksur ta' xi regola dwar is-smig] xieraq; lanqas ma qieg]ed ji[i allegat li t-Tribunal mexa lil hinn mis-setg]at lillu mog]tija bil-li[i. L-ilment jinsab filli qieg]ed jing]ad li t-Tribunal g]amel applikazzjoni ja\ina tal-li[i, liema xilja i\jed tard tfissret b]ala wa]da fejn jing]ad li t-Tribunal naqas li jqis l-implikazzjonijiet legali fit-te]id tad-de`i\joni tieg]u li l-im]arrek Monaco kien imke``i mill-impieg bla ra[uni [usta. Wie]ed, g]alhekk, irid jara jekk dan l-ilment jinkwadrax ru]u ta]t il-kap li jrid li t-Tribunal ma jkunx ta sentenza jew de`i\joni li tmur kontra xi li[i miktuba;

⁸ Ara App. 13.2.1997 fil-kawla fl-ismijiet *Michael Mallia noe vs Carmel Debono et u l-g]add ta' sentenzi u awtoritajiet hemm imsemmija*

⁹ Ara, per e]empju, App. -iv. 20.5.1991 fil-kawla fl-ismijiet *John Holland noe et vs Julian Schembri*

¹⁰ App. -iv. 17.5.1993 fil-kawla fl-ismijiet *Dottor Vincent Falzon noe vs Isabelle Grima* (Kollez. Vol: LXXVII.ii.292)

¹¹ App. Kumm. 25.3.1991 fil-kawla fl-ismijiet *An]lu Fenech noe vs Abert Mizzi noe et*

Illi m'g]andux g]alfejn jing]ad li l-applikazzjoni]a\ina tal-li]i m'hijiex wa]da mill-oqsma ta' st]arri[li dwarhom id-de`i]jonijiet tat-Tribunal jistg]u ji[u m]assrin. G]alkemm din ir-ra[uni tista' tkun wa]da mill-oqsma ta' st]arri[[udizzjarju mag]rufin fid-dritt amministrattiv, m'hijiex, kif di[a' ntwera, applikabbli b]ala ra[uni fiha nfisha ta' st]arri[[udizzjarju tal-operat tat-Tribunal Industrijali;

Illi, wara li rat b'reqqa l-imsemmija de`i]joni impunjata u qieset sewwa n-Nota ta' sottomissjonijiet tal-kumpannija attri`i, issib li l-ilment ma jissoddisfax il-kap imsemmi. Minn inkien ma jirri\ulta li d-de`i]joni mog]tija, jew ir-ra[unament li wassal g]ad-de`i]joni li ttie]det, tikser xi li]i miktuba. G]all-kuntrarju, it-Tribunal sab li l-appellant (Monaco) tqieg]ed mill-kumpannija li impjegatu f'sitwazzjoni li ipperikolatlu l-[ejjieni tieg]u fl-impieg mag]ha, tant li lanqas seta' jibqa' jg]ix f'Malta. Minbarra dan, hija l-fehma s]ija ta' din il-Qorti li t-Tribunal mhux talli naqas li jqis l-implikazzjonijiet legali dwar it-tliet "binarji" msemmija mill-kumpannija attri`i, imma talli fliehom wa]da wa]da u ta l-fehmiet tieg]u dwarhom. Kif ing]ad, il-fatt li l-parti ma taqbilx ma' dak ir-ra[unament, jew il-fatt li dak ir-ra[unament seta' kien i]jed elaborat, ma jag]tix lil din il-Qorti s-setg]a li tinda]al u tiddisturba l-konklu]jonijiet mil]uqa mit-Tribunal f'dak il-ka\;

Illi, fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, ji]i li l-ebda wa]da mill-oqsma li l-Qorti tista' tid]ol fihom biex tist]arre[l-operat tat-Tribunal ma ntwera li tista' ssejjes l-ilment tal-kumpannija attri`i f'din il-kawla;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Tilqa' l-ewwel e`ezzjoni tal-im]arrek u te]jlsu milli joqg]od i]jed fil-kawla, bl-ispejje\ kontra l-kumpannija attri`i.

Moqrija

**ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
14 ta' Frar, 2002**

**Charles Falzon,
Deputat Rejistratur,
14 ta' Frar, 2002**